

Türk-Alman Sendikal Diyaloğu

**Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne Üyeliği İçin Sürdürülen Görüşmeler Sürecinde
Sosyal Diyaloğun Teşviki
ve
Sendikal Hakların Korunması**

Ankara, 4-5 Ekim 2007

Eğitim Sektörü'nde Katılımcılık

Temel Bilgiler

Federal yönetim sistemine dayalı olarak, Almanya, eyalet adı verilen 16 federe devletten oluşmaktadır. Her eyaletin kendi parlamentosu, yani kendi yasama organı mevcuttur. Bu nedenle Almanya'da, kamu kesimi çalışanları için, birbirinden farklı, 16 adet Personel Yasası vardır. Bu yasalar, içerdiği hükümler açısından eyaletten eyalete farklılıklar göstermekte, çünkü eyaletler, değişik siyasal görüşlere sahip değişik siyasal partiler tarafından yönetilmektedirler.

Ben sizlere, uzun yıllardan beri içinde yaşamakta ve çalışmakta olduğum Rheinland-Pfalz Eyaleti'nde uygulanmakta olan, Eğitim Sektörü'nde Katılımcılık konusunda az ve öz bilgiler vermeye çalışacağım.

Çok iy bileceğiniz gibi, Eğitim Sektörü'nde çalışanlar, özel işyerlerinde olduğu gibi işyeri temsilcilerinden değil, okullarda seçimle işbaşına gelen Personel Temsilcilikleri tarafından temsil edilmektedir.

Katılımcılığın Temel Esasları

Personel Temsilciliği

„Personel Temsilciliği, eğitim çalışanlarının tüm özlük ve sosyal haklarıyla ilgili konuların yanında onların görev sahasına giren bütün konularda, bunlarla ilgili düzenlemeler ve harcamalar söz konusu olduğunda (bazı özel durumlar hariç) verilecek kararlara katılır. Personel Temsilciliği'nin katılım hakkı, bir eğitim kurumunda çalışanların sayısından bağımsız olarak, hem resmi düzenlemeler, hem de somut çalışma koşullarıyla ilgili tüm konuları kapsar. – Rheinland-Pfalz Personel Yasası, § 73“

Personel Temsilciliği, bu sektörde çalışanlar tarafından, seçimle ve dört yıl süre için göreve getirilir. Bir eğitim kurumunda eğer en az beş çalışan varsa, orada Personel Temsilciliği seçilir.

Personel Temsilciliği'nin üye sayısı, eğitim kurumunda çalışanların sayısına bağılı olarak değişir.

Örnek:

- 5 - 20 çalışanı bulunan bir işyerinde Personel Temsilciliği 1,
- 21 - 50 çalışanı bulunan bir işyerinde Personel Temsilciliği 3,
- 51 - 100 çalışanı bulunan bir işyerinde Personel Temsilciliği 5 ,
- 101- 200 çalışanı bulunan bir işyerinde Personel Temsilciliği 7 üyeden oluşur.

Personel Temsilciliği üyeleri gerektiğinde süreli olarak işten muaf tutulurlar. Personel temsilcileri, masrafları işyeri yönetimi tarafından karşılanacak yetiştirici kurslara katılma hakkına sahiptirler.

Personel Temsilciliği'nin Etkinlik Alanları

- Okul Personel Temsilciliği - Okulda
- İl Personel Temsilciliği - İl düzeyinde
- Yüksek Personel Temsilciliği - Bakanlık düzeyinde

Kademe Temsilcilikleri

İl Personel Temsilciliği bir Kademe Temsilciliği göreviyle, bir il sınırları içinde kalan ve aşağıda adı geçen okul türlerinde gören yapan öğretmenleri temsil eder:

- İlköğretim okulları
- Engelliler okulları
- „Realschule“ler
- „Gymnasium“lar ve Kolejler
- „Halk okulları“
- Meslek okulları

Yüksek Personel Temsilciliği de bir Kademe Temsilciliği göreviyle, Eğitim-Bilim Bakanlığı düzeyinde ve yine aşağıda adı geçen okul türlerinde gören yapan öğretmenleri temsil eder:

- İlköğretim okulları
- Engelliler okulları
- “Realschule”ler
- “Gymnasium”lar ve Kolejler
- „Halk okulları“(Ayrımsız, tüm öğrencilerin gidebildiği bir okul türü-IGS)
- Meslek okulları

Katılımcılığın Uygulanması

Eğitim çalışanlarıyla ilgili her konu için, hem okul yönetimlerinin, hem de Personel Temsilciliği'nin girişimde bulunma hakkı vardır. Alınması gereken bir önlem, Personel Temsilciliği'nin katılımını gerektiriyorsa, verilecek karar ancak ve ancak temsilciliğin onayıyla geçerlilik kazanır.

Personel Temsilciliği'nin katılmadığı veya gereği gibi katılmadığı kararlar kanunlara aykırı sayılır.

Yönetim tarafından önceden alınmış bir karara, Personel Temsilciliği daha sonraki bir tarihte de onay vermiyorsa, bu karar geçersizdir.

Personel Temsilciliği'nin onayladığı bir kararı hayata geçirme görevi, okul yönetimine aittir.

Alınması gereken bir önlem konusunda görüş birliği sağlanamadığı takdirde, konu bir üst düzeydeki temsilciliğe ve yönetim kademesine havale edilir.

Şayet en yüksek resmi makamla Yüksek Personel Temsilciliği arasında da bir uzlaşma sağlanamazsa, konu Hakemler Kurulu'na götürülür.

Hakemler Kurulu

Hakemler Kurulu, alt kademelerde bir uzlaşmaya varılamayan konuları karara bağlar.

Bu kurul, üçü Personel Temsilciliği üyesi, üçü yönetim-işveren temsilcisi ve biri de her iki tarafın güvenini kazanmış bağımsız bir şahıs olmak üzere toplam yedi üyeden oluşur. Bu tarafsız şahıs Hakemler Kurulu'nu yönetmekle görevlendirilir.

Özlük Hakları İle İlgili Konularda Katılımcılık

Özlük hakları alanındaki katılımcılık uygulaması, memurlar, sözleşmeli personel ve işçiler arasında ufak farklılıklar göstermektedir.

Burada katılımcılık salt kişisel özlük hakları ve özlük haklarıyla ilgili genel konuları olmak üzere iki önemli alanı kapsamı içine alır.

Kişisel Özlük Haklarıyla İlgili Bazı Örnekler

- Atama
- Derece/kademe değişikliği
- Geçici nakil
- Sözleşmede belirlenen iş süresinde yapılacak değişiklikler gibi

Genel Özlük Haklarıyla İlgili Bazı Örnekler

- Teftiş ve değerlendirme yöntemlerinde belirlemeler
- Personel seçimi ile ilgili kararname ve talimatlar
- Açık kadroların ilanı ile ilgili resmi duyuruların temel esasları
- Mesleki Eğitimin uygulanması gibi

Personel Temsilciliği, aynı şekilde eğitim çalışanlarının, organizasyon, sosyal ve ekonomik haklarıyla ilgili konularda alınacak kararlara da katılır.

Katılımcılık Konusunda Bazı Somut Örnekler

1. Okul Personel Temsilciliği:

- Okula bilgisayar ve program temini
- Oklu anahtarları dağıtımın kararlaştırılması
- Öğretmenler odasının düzenlenmesi
- Normal ders saatlerinin üzerinde çalışma
- Çalışma saatlerinin belirlenmesi gibi

2. İl Personel Temsilciliği:

- Atamalar
- Nakiller
- Geçici nakiller
- Kıdem
- İşten çıkarmalar
- Derece belirlemeleri
- Sözleşmelerde sınırlama
- Kısmi çalışma istemlerini geriye çevrilmesi
- Ek işler
- Bakanlık emrine alınma gibi

3. Yüksek Personel Temsilciliği:

Tüzük ve Kararnamelerin hazırlanmasında alınacak kararlara katılır:

- Teneffüs nöbeti
- Fazla mesai düzenlemesi
- Hafifletici önlemler
- Çalışanların işyeri sağlığı gibi

Sendika ve Personel Temsilcilikleri İlişkileri

- Okul Personel Temsilciliği düzeyinde, yani Rheinland-Pfalz Eyaleti'nde bulunan yaklaşık 1800 okulda, sendikalarla Personel Temsilcilikleri arasında organik bir bağ bulunmamaktadır. Personel temsilcileri, sendikaların düzenleyip sunduğu katılımcılık uygulamalarıyla ilgili seminerlere katılabilirler ve sendika uzmanlarından telefonla gerekli gördükleri konularda bilgi alabilirler.
- İl Personel Temsilciliği ve Baştemsilcilik düzeyinde ise personel temsilcileri sendika üyesidirler ve sendikalarla yoğun bir işbirliği halinde çalışırlar. Temsilcilik seçimlerinde sendika listeleri seçime sunulur ve bu listelerde yalnızca sendika üyeleri yer alır.